

ТОКСИКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ СЕЛЕКТИВНИХ ІНГІБІТОРІВ ЗВОРТНЬОГО ЗАХОПЛЕННЯ СЕРОТОНІНУ

Баюрка С. В., Карпушина С. А.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

svitkrp@gmail.com

Вступ. Антидепресивні препарати з групи селективних інгібіторів зворотнього захоплення серотоніну (СІЗЗС) відносяться до третього покоління тимолептичних засобів, що відрізняються за ступенем впливу на серотонінергічні процеси. Зазвичай, область використання препаратів групи СІЗЗС – депресивні розлади середньої тяжкості, вони не перевищують трициклічні антидепресанти за клінічною ефективністю, але менш токсичні. СІЗЗС рекомендовано до використання з метою лікування депресій різної етіології, є антидепресантами другого ряду та рекомендовані до використання в загальномедичній практиці.

Мета. Проаналізувати причини отруєнь, умови прояву токсичних ефектів СІЗЗС, користуючись даними наукових джерел з клінічної та аналітичної токсикології.

Матеріали та методи. Аналіз наукових публікацій у періодичних виданнях з судової, клінічної та аналітичної токсикології.

Результати та їх обговорення. Антидепресанти з групи СІЗЗС мають мінімальні побічні ефекти, але можуть призвести до ажитації, маніакальних станів, ініціювання суїцидальної поведінки, основними проявами якої є неспокій, тривога, безсоння. В літературі наведено дані про проведені рандомізовані контрольовані дослідження, куди увійшло близько дев'яноста тисяч пацієнтів, які свідчать про значне збільшення ризику суїцидальних спроб при прийомі СІЗЗС у порівнянні з плацебо. Смертельні отруєння СІЗЗС в 93 % випадків пов'язані з сумісним прийомом з іншими препаратами центральної дії. Це є наслідком того, що СІЗЗС є інгібіторами ферментної системи цитохрому, який бере участь у метаболізмі багатьох ліків. Інгібування цитохромних систем може призвести до іншого важкого ускладнення – «серотонінового синдрому», який проявляється у вигляді психомоторного збудження, порушення свідомості, маніакальними станами. При наявності у хворого суїцидальних намірів використовувати антидепресанти зі стимулюючим ефектом протипоказано, адже ці препарати, стимулюючи психомоторну сферу, можуть сприяти здійсненню суїцидальних намірів. В Україні відмічено випадки гострих та хронічних отруєнь СІЗЗС, але аналітичні аспекти їх токсикології розроблені недостатньо.

Висновки. Антидепресанти з групи СІЗЗС мають важливе токсикологічне значення. За певних умов вони здатні викликати серйозні ускладнення при їх одночасному використанні з антидепресантами інших груп, алкоголем та психоактивними речовинами, а також «серотоніновий синдром» – потенційно небезпечну для життя побічну реакцію на лікарський засіб.

Ключові слова: селективні інгібітори зворотнього захоплення серотоніну, побічна дія, отруєння, суїцидальна поведінка, «серотоніновий синдром».